We wrześniu 1939 r. i pod okupacją sowiecką

Wraz z wybuchem II wojny światowej we wrześniu 1939 r. bieg wydarzeń nabrał przyspieszenia. Wśród miliona żołnierzy Wojska Polskiego było 110 tys. Ukraińców, którzy na równi z innymi walczyli z wrogami. Równolegle jednak, a szczególnie po ataku ZSRS na Polskę (17 IX 1939 r.), na Wołyniu rozgorzał nacjonalistyczny terror: gwałty, grabieże i morderstwa, palenie polskich dworów i gospodarstw. Zginęło 2–3 tys. Polaków, wśród których dużo było ewakuowanych żołnierzy, policjantów, urzędników oraz uciekinierów z Polski centralnej.

Ponadto kartą ukraińską zaczęli grać Niemcy. Przykładem może być „legion Suszki" – 600-osobowy, przeszkolony przez Abwehrę i zorganizowany przez rezydującego stale w Niemczech płk. Romana Suszkę oddział OUN, który wziął udział w niemieckiej inwazji na Polskę od południa.

Pod okupacją sowiecką znalazł się obszar Rzeczpospolitej Polskiej na wschód od linii rzek: Pisy, Narwi, Bugu i Sanu, łącznie 52 proc. terytorium Polski (około 200.000 km²), z ponad 13. 700.000 ludności. Obszary te Sowieci włączyli do ZSRS.

Okres okupacji sowieckiej ziem wschodnich Rzeczypospolitej upłynął pod znakiem licznych represji skierowanych głównie – choć nie tylko – przeciwko Polakom. Trwały one z różnym natężeniem i w różnej formie aż do ataku Niemiec na ZSRS 22 czerwca 1941 r. Do tego czasu aresztowano, umieszczono w więzieniach bądź zesłano w trakcie czterech wywózek na Syberię setki tysięcy obywateli polskich. Różnorakie represje dotknęły działaczy politycznych i społecznych, oficerów rezerwy, księży, ziemian, policjantów, leśniczych, osadników wojskowych i cywilnych wraz z rodzinami, przemysłowców, kupców, uciekinierów spod okupacji niemieckiej. Jednak od połowy 1940 roku Sowieci nasilili także represje wobec nacjonalistycznych działaczy ukraińskich.

Po napaści Niemiec na ZSRS NKWD tuż przed swoją ewakuacją dokonało masakry niemal wszystkich więźniów przetrzymywanych w więzieniach wołyńskich i galicyjskich. Tylko w Łucku mogło zginąć od 2 do 4,5 tys. osób, w Dubnie – około 500. We Lwowie przed wycofaniem się z miasta Sowieci wymordowali ponad trzy tysiące więźniów polskich, ukraińskich i żydowskich.

Zasięg terytorialny Zbrodni Wołyńskiej na tle składu narodowościowego II Rzeczypospolitej

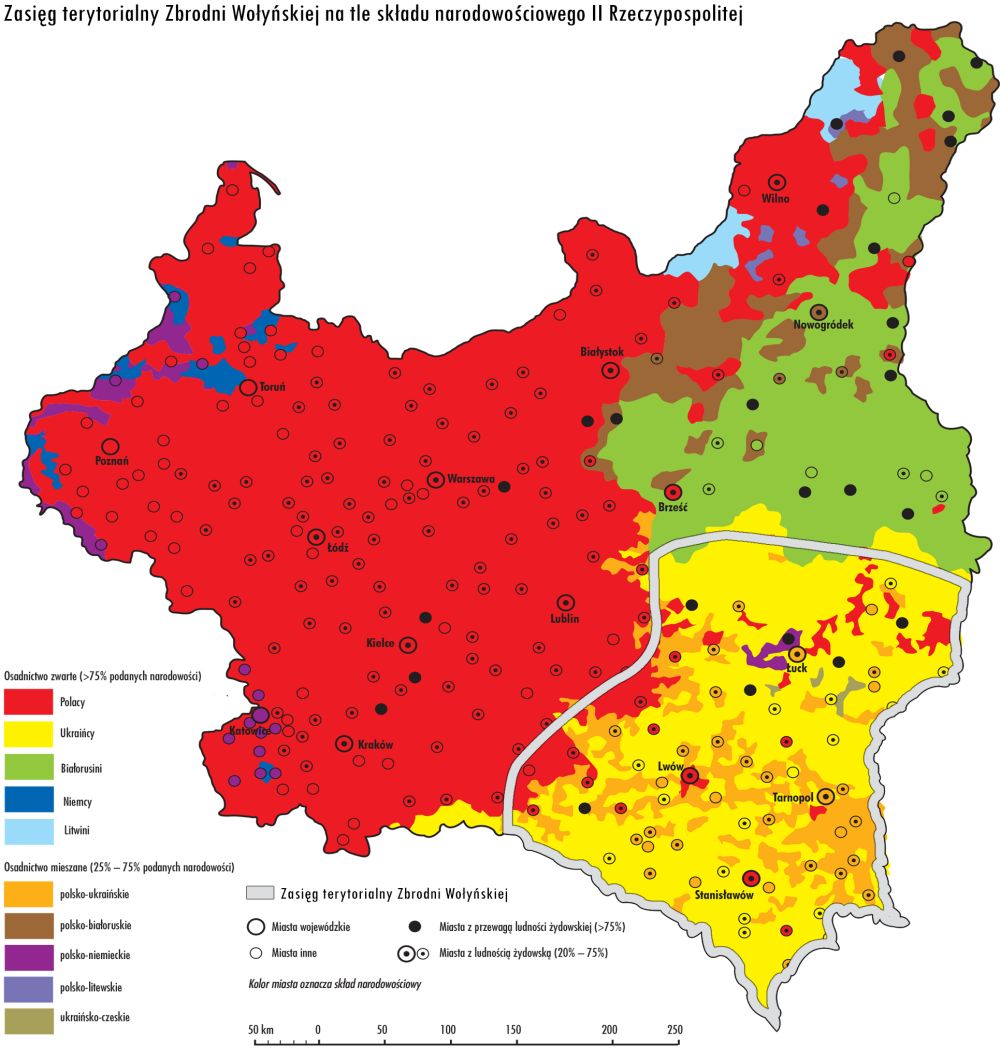

Galeria zdjęć

Aktualności